

Οι αλλαγές στο Γυμνάσιο Εξορθολογισμός της ύλης



Οι αλλαγές με μια ματιά

- Τετράμηνα αντί τριμήνων
- 32 ώρες εβδομαδιαία στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα
- 4 γραπτώς εξεταζόμενα μαθήματα στην τελική εξέταση
- Επαναληπτικές εξετάσεις τον Ιούνιο
- Στοιχεία εναλλακτικής αξιολόγησης

- Μη εξετασιοκεντρικό

Πιο αναλυτικά

- **Τετράμηνα**
- 1^ο: έως 20 Ιανουαρίου, 2^ο: έως 31 Μαΐου
- Διαχείριση χρόνου – πιο άνετη αξιολόγηση – λιγότερες εξετάσεις

- **Εναλλακτική αξιολόγηση**
- Περιγραφική (πυλοτικά)
- Συνθετική εργασία αντί ωριαίας εξέτασης (στη Β ομάδα)
- Στην ευχέρεια του εκπαιδευτικού (ναι ή όχι, σε όλα τα τμήματα ή σε ένα, πολλά θέματα ή ένα, κλπ.)

Εξετάσεις

- Τελικές εξετάσεις σε 4 μαθήματα (1^ο δεκαήμερο)
- Περιορισμός πίεσης και χρόνου
- Μαθαίνουν να εξετάζονται
- Επαναληπτικά μαθήματα για όσους απορρίπτονται με βάση την αξιολόγησή τους, πάνω στις αδυναμίες τους, ακόμη και εξατομικευμένα (2^ο δεκαήμερο)
- Ολοκλήρωση και της επαναληπτικής εξέτασης εντός Ιουνίου (3^ο δεκαήμερο)
- Επανεξέταση στα μαθήματα Β ομάδας προφορικά
- Στόχος: Επιστροφή της μάθησης στο σχολείο από το φροντιστήριο
- Τον Σεπτέμβριο μόνο: δεύτερη περίοδος Γ' Γυμνασίου αντί Φεβρουαρίου ή δεύτερη εξέταση σε περίπτωση ασθένειας και στα δύο δεκαήμερα του Ιουνίου

Διάρκεια έτους - Ωρολόγιο Πρόγραμμα

- Διάρκεια μαθημάτων έως τέλος Μαΐου
- 32 ώρες την εβδομάδα
- 3 ώρες προς διάθεση (κοινές για το σχολείο)
- Για δραστηριότητες (πολιτιστικά, προγράμματα, όμιλοι, πρόβες γιορτών, χορωδία, Σύλλογος Διδασκόντων, συνέλευση τμήματος, κλπ.)
- Στην ευχέρεια της σχολικής μονάδας το πώς



Εναλλακτική αξιολόγηση

- Περιγραφική αξιολόγηση (πυλοτικά)
- Συνθετικές εργασίες αντί ωραίας γραπτής εξέτασης
- Ατομικές
- Ένα ή πολλά θέματα
- Αριθμητική βαθμολογία (αντί διαγωνίσματος)
- Περιορισμένα οι Βιωματικές δράσεις εντός μαθημάτων (ιδίως στη Γλώσσα Α' Γ/σίου)
- Κυρίαρχη η διαμορφωτική αξιολόγηση

Εξορθολογισμός της ύλης

- Εξορθολογισμός ύλης
- (και περιεχομένου, διδακτικής, κλπ.)
- Μείωση, αλλά όχι μόνο
- Εμπλουτισμός – διεύρυνση
- Έμφαση σε σημεία



Μαθητική γελοιογραφία

Η φιλοσοφία (σύμφωνα με το ΙΕΠ)

- Στοχοκεντρικά και μαθητοκεντρικά προγράμματα
- Ο αριθμός των ωρών έχει σημασία, αλλά δεν είναι φετίχ (Η Φινλανδία τελευταία σε αριθμό ωρών ανά έτος)
- Σημασία έχει η ποιότητα και η ένταση (εμπλουτισμοί, εμφάσεις ...)
- Σημασία έχει και η πλευρά των παιδιών (φόρτος)

Μαθητική γελοιογραφία

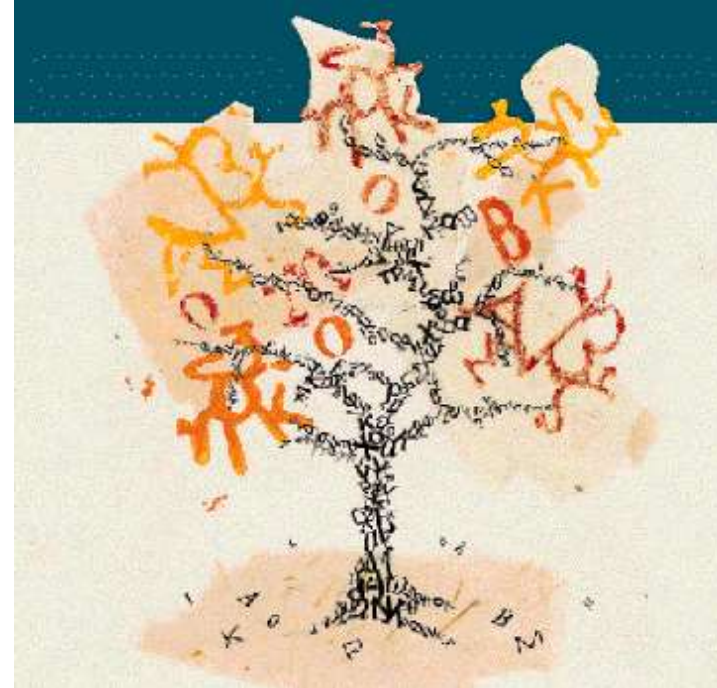
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ...

Μαρία Παλιδά
Τετάρη, Ηρώδης
Καλλιόπη Σαμάρα
Ελένη Τσίλλικου

Βασικοί Τετράμηνοι	1ο ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ	2ο ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
Ονόμα Μαθητή:			
Αριθμός Μητρώου:			
Μαθησιακά Γραμμάτια:			
Τετράμηνα:			
Ταξή:			
ΑΡΧΑΙΑ	20	20	20
ΑΛΓΕΒΡΑ	19	20	20
ΙΣΤΟΡΙΑ	19	20	20
ΧΗΜΕΙΑ	20	20	20
ΕΚΘΕΣΗ	20	20	20
ΒΙΟΛΟΓΙΑ	20	20	20
ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ	19	20	20
ΨΥΣΙΚΗ	20	20	20
ΨΙΛΟΙ	0	0	0
ΧΟΜΠΥ	-2	1	0
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ	0	0	0
ΞΕΚΟΥΡΑΣΗ	3	-3	0
ΥΠΝΟΣ	1	-2	0
Απουσίες	-	-	0

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Π.Σ. στοχοκεντρικό:
- Όχι άθροισμα ενοτήτων εγχειριδίου
- Αλλά σύνολο στόχων (γνώσεις, επικοινωνία, ικανότητες κατανόησης και παραγωγής λόγου – προφορικού & γραπτού)
- Άξονες
 - Τι διδάσκουμε
 - Πώς το διδάσκουμε
 - Τι θέλουμε να πετύχουμε
 - Πώς το αξιολογούμε



Τι διδάσκουμε

- Θέματα, γένη λόγου, κειμενικά είδη, δεξιότητες κατανόησης - παραγωγής λόγου, γραμματικά – συντακτικά φαινόμενα, λεξιλόγιο
- Επιλογή θεματικών αξόνων
- Αναδιάταξη - συνεξέταση ενότητων με βάση θεματικούς άξονες
- Γένη: Περιγραφή, Αφήγηση, Επιχειρηματολογία

Τι διδάσκουμε

- Ποικιλία κειμενικών ειδών (και πολυτροπικών)
- Δραστηριότητες κατανόησης κειμένων (προφορικά – γραπτά)
- Εντοπισμός πληροφοριών, οργάνωση κειμένου, επικοινωνιακό πλαίσιο, ρόλος γλώσσας, γραμματικής, συντακτικού, ερμηνεία, κριτική ανάγνωση, αξιολόγηση
- Δραστηριότητες παραγωγής λόγου σε σύνδεση με το κείμενο, επικοινωνιακό πλαίσιο, κλπ.

Πώς διδάσκουμε

- Ενίσχυση παραγωγής λόγου (γραπτού – προφορικού) **στην τάξη**
- Ελάχιστος αριθμός γραπτών κειμένων στην τάξη (ποικίλης έκτασης)
- Ενίσχυση δραστηριοτήτων λόγου στην τάξη σε κάθε επίπεδο (λέξης, πρότασης, παραγράφου, κειμένου)
- Κειμενοκεντρική προσέγγιση γραμματικών – συντακτικών φαινομένων, όχι αυτόνομα
- (χρήση, όχι μεταγλώσσα)
- Λεξιλόγιο σε σχέση με το κείμενο, με το είδος
- Χρήση λεξικών
- Έμφαση στο καινούργιο

Πώς διδάσκουμε

- Διαδρομή στο σχολικό εγχειρίδιο με βάση και τα ενδιαφέροντα των μαθητών
- Κείμενα και εκτός εγχειριδίου
- Το θέμα και από διαφορετικές οπτικές
- Δραστηριότητες (προφορικές, γραπτές, ομαδικές, ατομικές, με αξιοποίηση τέχνης, κλπ.)
- Δουλειά και σε ομάδες (πρόταση για συνεχές δίωρο)
- Βιωματικές δράσεις στην Α' Γυμνασίου

Πώς διδάσκουμε

- Στη διδασκαλία της Γραμματικής όχι η γραμμική διάταξη του βιβλίου (βιβλίο αναφοράς η Γραμματική ανεξάρτητα από την ενότητα)
- Προτεραιότητα σε κάποια φαινόμενα



Πώς διδάσκουμε

- Βάση: πρακτική αναστοχασμού
- Στην αρχή της ενότητας: τι ξέρουμε;
- Στο τέλος: τι μάθαμε;
- Και οι μαθητές συνειδητοποιούν την πρόοδο



Τι θέλουμε να πετύχουμε - Στόχοι

- Διάκριση ειδών και επικοινωνιακών συνθηκών
- Δομή ελληνικής
- Λειτουργία γραμματικών – συντακτικών φαινομένων στη χρήση
- Κατανόηση (εντοπισμός πληροφοριών, κατανόηση επικοινωνιακού πλαισίου, ερμηνεία, κριτική κατανόηση – προσωπική θέση)
- Παραγωγή (ποικίλα είδη και γένη σε πλαίσιο επικοινωνίας)
- Κριτική σκέψη



Αξιολόγηση

- Διαδικασίες αυτοαξιολόγησης – ετεροαξιολόγησης
- Και προσυγγραφικές
- Και αρχική – διαγνωστική - Διάγνωση γλωσσικής ετοιμότητας (όχι κατ' ανάγκην τεστ)
- Σχεδιασμός μαθήματος με βάση οδηγίες
- Και πρωτοβουλίες εκπαιδευτικού – συνεργασία διδασκόντων



Με αριθμούς

- Α΄ Γυμνασίου: 75 ώρες, 6-7 γραπτά κείμενα, 12-15 ώρες για κάθε ομάδα συνδιδασκομένων ενοτήτων (συνεξέταση 1^{ης} – 2^{ης} ενότητας)
- Β΄ Γυμνασίου: 50 ώρες, 5 διδακτικές ενότητες, 5 γραπτά κείμενα διαφορετικών ειδών
- Γ΄ Γυμνασίου: 50 ώρες, 5 διδακτικές ενότητες, 5 γραπτά κείμενα, ερευνητικές εργασίες

- **Χρόνος για**
- παρουσίαση εργασιών
- διόρθωση των γραπτών και ανατροφοδότηση
- βελτίωση της ορθογραφικής ικανότητας
- εμπάθυνση
- διαθεματικές εργασίες
- κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών



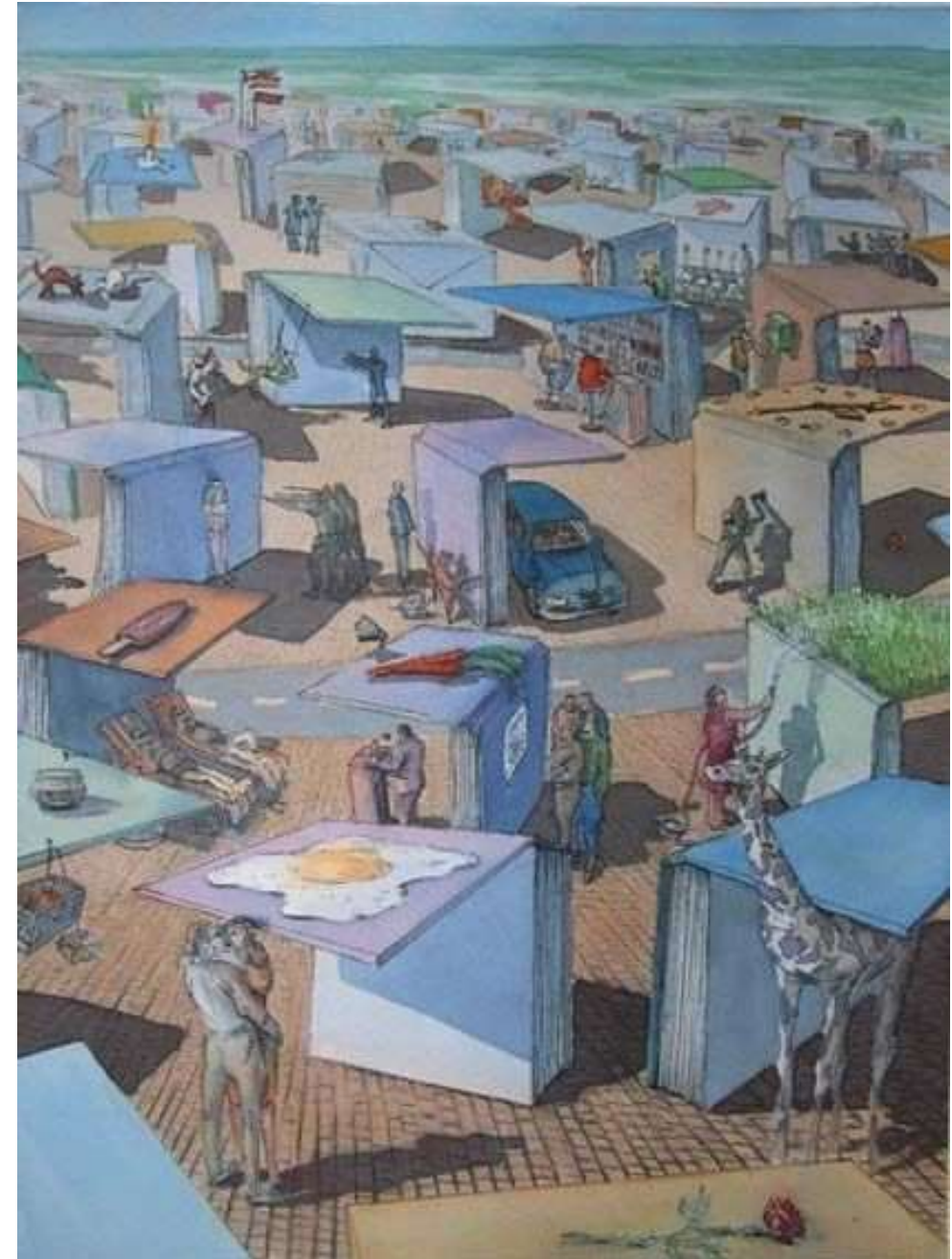
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

- Π.Σ. κειμενοκεντρικό – μαθητοκεντρικό (ο μαθητής – αναγνώστης)
- Και από κοινού με μαθητές επιλογή των κειμένων
- Διδασκαλία από σχολικό εγχειρίδιο (και εκτός)
- Προσπάθεια και για ολόκληρο έργο (ίσως μικρό, διήγημα, ένα ή διαφορετικά)
- Πρόταση για συνεχόμενο 2ωρο



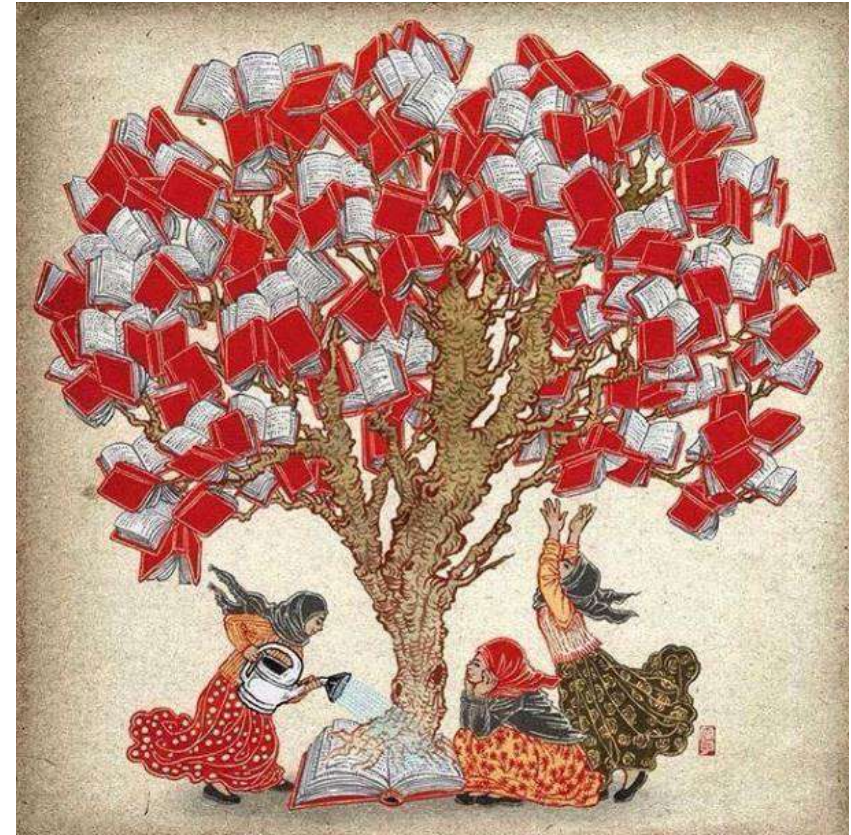
- 10 κείμενα/8 εσπερινό
- Το αναγνωστικό παρελθόν των μαθητών ως βιωματική δράση στην Α΄ τάξη («Τα κείμενα που θυμόμαστε»)
- Και στη Γ΄ δυνατότητα να μην ακολουθηθεί η γραμμική, χρονολογική ακολουθία (πιθανόν ένα θέμα σε διαχρονία, π.χ. άτομο και κοινωνία)
- Νέα προσέγγιση ιστορικότητας (σύνδεση κειμένου με ιστορικά – κοινωνικά συμφραζόμενα)

Έργο του Ιρανού Alireza Darvish



Πώς διδάσκουμε

- Δραστηριότητες και πριν και μετά την ανάγνωση
- Προσανατολισμός και σε ομάδες κειμένων (με βάση θέμα, είδος, εποχή)
- Δραστηριότητες με κέντρο το κείμενο – όχι μεταγλώσσα
- Παραγωγή λόγου για το κείμενο
- Ερμηνεία – δημιουργία
- Ασκήσεις αναγνωστικής ανταπόκρισης – δημιουργικής γραφής
- Συνομιλία με άλλες τέχνες



Στόχοι

- Όχι άθροισμα κειμένων, αλλά σύνολο στόχων:
- Κριτική – δημιουργική σχέση με τα κείμενα
- Κατανόηση – αναγνωστική ανταπόκριση – όχι συσσώρευση γνώσεων για λογοτεχνία
- Αναγνωστικές – κοινωνικές δεξιότητες
- Συνειδητοποίηση σχέσης λογοτεχνίας με ανθρώπινη εμπειρία (στάσεις, αξίες, συμπεριφορές, συναισθήματα)
- Προσωπική σχέση με τη λογοτεχνία
- Εντέλει δημιουργία επαρκών αναγνωστών

Αξιολόγηση

- Βιβλία αναφοράς: Ιστορία Λογοτεχνίας, Λεξικό λογοτεχνικών όρων
- Χρήση και των διαδραστικών σχολικών βιβλίων
- Αξιολόγηση: συμμετοχή, εργασίες ατομικές – ομαδικές, παραγωγή προσωπικών εργασιών – όχι απομνημόνευση



Βλάντιμιρ Κους:
«Ημερολόγιο ανακάλυψης»

Κοινή τελική εξέταση Γλώσσας - Λογοτεχνίας

- Διάρκεια: 3ωρο
- Διακριτά τα δύο αντικείμενα
- 1,5 ώρα Γλώσσα:
- 1 κείμενο 3 ερωτήσεις (κατανόηση, δομή – γλώσσα, παραγωγή)
- 1,5 ώρα Λογοτεχνία:
- 1 κείμενο 3 ερωτήσεις (κατανόηση, δομή – γλώσσα, παραγωγή: αναγνωστική ανταπόκριση – δημιουργική γραφή)

Νεοελληνική Γλώσσα

- Δίνεται κείμενο ενταγμένο (ποιος, πότε, πού, περίσταση, κλπ.)
- 1^ο θέμα: κατανόηση κειμένου και επικοινωνιακού πλαισίου (6 μονάδες)
- 2^ο θέμα: δομή και γλώσσα / λειτουργία μορφοσυντακτικών δομών κειμένου – μετασχηματιστικές ασκήσεις (4 μονάδες)
- 3^ο θέμα: παραγωγή γραπτού λόγου – ορισμένο είδος και επικοινωνιακό πλαίσιο ή ανάπτυξη προσωπικών απόψεων ως σχόλιο στο κείμενο 200 – 300 λέξεις (10 μονάδες)

Νεοελληνική Λογοτεχνία

- Δίνεται κείμενο διδαγμένο (στη Γ΄ δυνατότητα για αδίδακτο)
- 1^ο θέμα: κατανόηση κειμένου, π.χ. πρόσωπα, χαρακτήρες, κοινωνικό πλαίσιο, προβλήματα, στάσεις, σχέση με εικόνα, κλπ. (6 μονάδες)
- 2^ο θέμα: δομή – γλώσσα κειμένου, π.χ. αφηγηματικοί δείκτες, σχήματα λόγου, υφολογικές επιλογές, κλπ. (6 μονάδες)
- 3^ο θέμα: Ο μαθητής επιλέγει ανάμεσα σε:
 - α) αναγνωστική ανταπόκριση, π.χ. σχολιασμός/ σύγκριση ιδεών / συμπεριφορών, κλπ.
 - β) δημιουργική γραφή (π.χ. αναδιήγηση, αλλαγή οπτικής, συμπλήρωση κειμένου, έκφραση συναισθημάτων, κλπ.
- 100 – 200 λέξεις (8 μονάδες)

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (από πρωτότυπο)

- Αναδιάταξη (κάποια παραλείφθηκαν, κάποια αναδιατάχθηκαν, κάποια μεταφέρθηκαν σε άλλη τάξη, π.χ. τα συνηρημένα στην Α' Λυκείου)
- Έχουν μεταφερθεί στη θέση του κυρίως κειμένου κείμενα από τις ασκήσεις ή από το Γ
- Αριθμός κειμένων: 11 - 13
- Κειμενοκεντρική αντιμετώπιση
- Γραμματική – Συντακτικό μέσα στο κείμενο
- Στο λεξιλόγιο αφαιρείται η στήλη Α (αρχαίες λέξεις)
- Βιβλία αναφοράς: Γραμματική – Συντακτικό



- Η πρώτη επαφή: Οπισθοχωρητική, Με παιγνιώδη τρόπο
- Από το γνωστό στο άγνωστο
- Σε δυσκολότερα κείμενα από τη μετάφραση στο πρωτότυπο
- Αρχή από λόγια νεοελληνικά κείμενα
- Με φειδώ τα ερμηνευτικά σχόλια



Γλυπτά της Αλεξάνδρας Αθανασιάδη στην αρχαία Μεσσήνη

Στόχοι

- Σταδιακή εξοικείωση μαθητών
- Συνειδητοποίηση συνέχειας της γλώσσας (εστίαση σε διαφορές & ομοιότητες)
- Αναγνώριση συνεχειών – ασυνεχειών με τον αρχαίο κόσμο
- Βασικά φαινόμενα δομολειτουργικού συστήματος για την κατανόηση
- Να μάθουν την παραγωγή – σύνθεση σε σχέση με τη νεοελληνική



Κύριος στόχος: Να αποφύγουμε μια τάξη απολιθωμένη

Θεόδωρος Παπαγιάννης: «Τάξη από μάρμαρο»
Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης «Θ. Παπαγιάννης»
Ελληνικό Ιωαννίνων



Α' τάξη (48 ώρες)

- Κυρίως ασκήσεις:
- αναγνώρισης τύπων που δεν έχουν επιβιώσει (πολλαπλή επιλογή, συμπλήρωση κενών, αντιστοίχιση)
- παραγωγής τύπων που έχουν επιβιώσει στη ν.ε. (μετασχηματισμός λέξεων σε φράσεις)
- (αυτό-αλληλο)διόρθωση στην τάξη



Β' τάξη (48ω) και Γ' (34ω + Αρριανός 14ω)

- Διαγνωστικό και στη Γ'
- Αξιοποίηση Επίμετρου
- Διδασκαλία γραμματικής – συντακτικού με αναφορές στη ν.ε.
- Διόρθωση ασκήσεων στην τάξη από τους μαθητές με αξιοποίηση και των βιβλίων αναφοράς
- Αξιοποίηση λεξιλογίου κειμένων για ομόρριζα - σύνθετα σε ν.ε. (όχι λεξιλογικοί πίνακες στη Γ')
- Στον Αρριανό έμφαση στην ερμηνεία
- Το κείμενο και για άσκηση σε φαινόμενα και
- λεξιλόγιο



ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (από μετάφραση)

- Σύμπτυξη του πρώτου βιβλίου στη Γραμματεία
- Σε ορισμένες περιπτώσεις ανάγνωση αντί για ανάλυση (περιορισμός ενοτήτων προς ανάλυση)
- Να διδάσκεται το δεύτερο βιβλίο (Μάρτιος – Μάιος) 35 ώρες α βιβλίο, 13 ώρες β βιβλίο
- Ο προγραμματισμός ενδεικτικός
- Πρόταση για συνεχόμενο δίωρο



Στόχοι - Τρόποι

- Να έχουν επίγνωση οι μαθητές ότι πρόκειται για αρχαία κείμενα
- Να αντιληφθούν τις ιδιαιτερότητες της αρχαίας γραμματείας
- Εκτεταμένη προσέγγιση κειμένων – ο απολύτως απαραίτητος υπομνηματισμός
- Να ανακαλύψουν τις ενδιάμεσες γέφυρες που ενώνουν την εποχή μας με την εποχή των κειμένων
- Εισαγωγές και εισαγωγικά σημειώματα: σταδιακή αξιοποίηση κατά τη διδασκαλία – όχι απομνημόνευση
- Χρήση και άλλων πολυτροπικών εργαλείων (εικόνες, βίντεο, διαδίκτυο, κλπ.)
- Ουσιαστικός στόχος: Να αγαπήσουν τα αρχαία



«Η Ελένη της Τροίας»
του Ροσέτι (19^{ος} αι.)

ΙΣΤΟΡΙΑ



- Αποσυμφόρηση ενότητας
- Ανάδειξη σημείων
- Περιορισμός έκτασης ύλης
- Όχι χάσματα
- Διδακτικός χρόνος σε ενεργητικές δραστηριότητες μάθησης
- Πηγές
- Μικρές εργασίες μετά την ολοκλήρωση της ύλης
- Δυνατή η ολοκλήρωση
- Υποστηρικτικό υλικό
- Προτάσεις

Οι αλλαγές

- Α΄ & Β΄ Γυμνασίου: αλλαγές μικρής κλίμακας, διόρθωση ασυνεχειών 42 ώρες + εργασίες
- Γ΄ Γυμνασίου: **Θεματικές ενότητες**
 1. Επαναστάσεις 18^{ου} – 19^{ου} αι.
 2. Πολιτειακή ταυτότητα μετεπαναστατικού ελληνισμού 19^{ου} αι.
 3. Εθνικοί και παγκόσμιοι πόλεμοι 20ού αι.
 4. Κύριες αλλαγές μεταπολεμικού κόσμου (συνοπτικά)

Σημασία έχουν τα ερωτήματα – θέμα συζήτησης – δημιουργία περιέργειας

Δύο τρόποι διδασκαλίας

1. Έμφαση σε σημεία – εξετάζονται (π.χ. «πόλη – κράτος»): συστατικά στοιχεία & οπλική φάλαγγα – τα άλλα με διάγραμμα / θα τα δουν μετά)

2. Συνοπτική παρουσίαση ή απλή αναφορά σε ενότητες ή σημεία ενοτήτων - δεν εξετάζονται

(π.χ. «ελληνιστικά βασίλεια - υποταγή ελληνικού κόσμου»: με δραστηριότητες χάρτες και 1-2 πηγές, γράμματα: απλή αναφορά σε είδη εκπροσώπους, «δημιουργία βαλκανικών κρατών» απλή αναφορά με χάρτες)

Διασφάλιση ιστορικής συνέχειας – χρήση υποστηρικτικού υλικού



Ως προς τις δραστηριότητες

- Υπάρχει πλούσιο υλικό – Επιλέγει ο εκπαιδευτικός
- Σε Α' & Β' προστέθηκαν παιχνίδια ρόλων, αγώνες λόγου, κλπ.
- Σε Α' & Β' εργασίες τύπου πρότζεκτ, χρονογραμμή, αφηγηματική ανασύνθεση, τέχνη, αρχαιολογικός οδηγός (τοπική ιστορία), κλπ.
- Στη Γ' αξιοποίηση δραστηριοτήτων βιβλίου



- Διάφορα επίπεδα στην αξιοποίηση υλικού:
- Παρατηρώ
- Αναζητώ
- Συνθέτω
- Αναλύω
- Κρίνω
- Επιχειρηματολογώ



Καλή σχολική χρονιά!

